

NOVEMBER  
1 N Val svet  
2 P Spomin. ver. duš  
3 T Silvija  
4 S Karol Boromej  
5 C Ita  
6 P Leonard  
7 S Vilbrod  
8 N 23. pobink.  
9 P Teodor  
10 P Andrej Ave.  
11 S Martin  
12 C Martin. papež  
13 P Stanislav +  
14 S Jozafat  
15 N 24. pobink.

ŠTEV. (NO.) 226.

CHICAGO, ILL., SOBOTA, 14. NOVEMBRA — SATURDAY, NOVEMBER 14, 1936

LETNIK (VOL.) XLV

# Delavstvo na političnem polju - Negotovost izida v Španiji

V prihodnjih letih bo delavstvo aktivno poseglo v politično življenje Amerike. — Nastopiti namerava s svojo lastno stranko. — Delavska liga bo razširila svoje delovanje preko cele dežele in izvajala vpliv na kongres. — Ugibanja o bodočem predsedniku.

Washington, D. C. — Tradicionalna nevturalnost delavstva na polju politike je definitivno končana, kakor jasna znamenja kažejo, in pričakovati je, da bo pri bodočih volitvah delavstvo kot tako nastopilo s svojo lastno stranko, bodisi, da se bo v to svrhu ustanovila nova stranka, ali pa, da bo katera že zdaj obstoječa radikalno preustrojila svoja načela, da bodo za delavstvo sprejemljiva.

To mnenje je brez ovinkov izrekel načelnik delavske nestranske lige, Geo. L. Berry, povdarjajoč, da boste morali dosedanjih strank, demokratska in republikanska, izgniti in na njuno mesto stopiti dve drugi stranki, namreč liberalna in konservativna, ki se bo borila za vzdrževanje načel stare garde. Ako ne bo prišlo do te izpremembe, je dejal Berry, potem se bo morala poleg dosedanjih strank pojaviti nova, izrazito delavska stranka, kateri se bodo priključili tudi progresivci iz Wisconsin in farmer-laboriti iz Minnesote.

Omenjena delavska nestranska liga je bila ustanovljena tekom zadnje kampanje in je na čeli črti podpirala Roosevelta. Sprva je obstajal načrt, da se bo ob koncu kampanje liga zopet razpustila, češ, da je dopolnila svojo dolžnost; nepričakovano uspeh pa, ki ga je imela pri volitvah, je nje voditelje prepričal o potrebi, da se taka politična delavska organizacija stalno obdrži pri življenju, in zato, ne le, da je niso razpustili, marveč preuredili so nje program tako, da ji bodo mogli razširiti preko cele dežele. Nje namen bo, organizirati vse delavstvo in njega prijatelje in jih primerno politično izobraziti, da bodo lahko pripravljivi za vsak slučaj, ki utegne nastopiti na političnem polju prihodnjega leta.

Poleg organiziranja delavstva ima liga tudi namen, da bo aktivno vplivala na kongres in izvajala pritisk, da se sprejme zakon, potreben za izboljšanje položaja delavstva. Program za take zakone se točasno sestavlja; ve se le toliko, da bo liga zahtevala nadzorovanje federalne vlade nad plačami, delovnimi urami in delovnimi razmerami v industrijskih podjetjih; nje cilj je med drugim, da se uvede 30 urno delo na teden.

V kongresnih volitvah leta 1938 namerava voditi liga kampanjo za tiste kongresnike, ki bodo naklonjeni liberalnim delavskim zakonom. Vse bolj aktivno pa namerava nastopiti pri predsedniških volitvah v letu 1940. Javno se že govori, da bo tedaj kandidiral za predsednika načelnik premogarske unije, John Lewis. Od druge strani pa

## ZAVRNITEV NAČRTA

Lewis odklonil načrt jeklarskih družb glede plač.

Washington, D. C. — Načelnik odbora za organiziranje po industrijah, John Lewis, je v četrtek gladko odbil predlog, ki so ga stavile jeklarske družbe za ureditev delavskih plač. Družbe so ponudile delavstvu zvišanje plač toda obenem stavile načrt, da se bo bodoče zviševanje plač ravnalo po tem, kakor se bodo zviševale cene, kar bi se imelo računati na podlagi poročil delavskega statističnega urada. Na tak pogoj delavstvo ne pristane, pravi Lewis.

## FARLEY PRIČAKUJE DOBRE ČASE

New York, N. Y. — Generalni poštni mojster Farley si je po trdi volilni kampanji privoščil par tednov počitnic in je v sredo odplul na Irsko, odkoder se bo vrnil okrog 1. decembra. Pred svojim odhodom je izrazil trdno prepričanje, da stoji Amerika neposredno pred tako prosperitetom, kakoršne ta dežela še ni videla. Prvi znaki tega so bonusi in zviševanje plač, kakor tudi živahna božična trgovina.

## POLICISTA V SLUŽBI UGRABILI

Bethlehem, Pa. — Državni policist W. A. Turnbull je na cesti v državi New Jersey ustavil neki avto zaradi prehitre vožnje. Med tem, ko se je voznik vlnudno opravičeval, je pa vstal z zadnjega sedeža neki drugi moški, nameril samokres na policista in tega nato razorožil. Zvezal mu je roke ter ga vrgel v avto, v katerem je sedela tudi neka ženska, in odpeljali so se z njim preko meje v Pensilvanio, kjer so ga vrgli v občestni jarek miljo daleč od tukaj. Lovu za nasilneži se je pridružila tudi federalna policija.

## CERKVENI BAZAR V WAUKEGANU

Waukegan, Ill. V nedeljo 15. novembra se prične pri naši cerkvi Matere Božje cerkveni bazar. Bazar bo v nedeljo 15., v nedeljo 22. in v četrtek 26. novembra, ko bo zaključek. Vsi farani ste uljudno vabljeni, da bazar večkrat obiščete, da tako kot farani pomorete svoji cerkvi do boljšega uspeha. A. K.

se tudi govori, da utegne Roosevelt kandidirati za tretji termin. To bi bilo nekaj povsem novega za Ameriko, kajti doslej se je vedno samo po sebi razumelo, da se mora vsak predsednik po dveh terminih umakniti, dasi tega ne določa niti ustava, niti noben zakon.

## POLJSKA OSTA-NE NEVTURALNA

Anglija ji obljubila podporo za njeno nevturalnost.

London, Anglija. — Obisk poljskega zun. ministra Becka v Londonu, o čemer se je poročalo pred par dnevi, je imel svoj uspeh. Po tridnevni konferenci je namreč Anglija pristala na to, da bo podpirala nevturalnost Poljske. Na ta način se bo zdaj Poljska dosti bolj varno čutila med dvema ognjema, Nemčijo in Rusijo, ko ve, da ima zaslombo v Angliji. Istčasno je angleška vlada tudi obljubila Becku, da bo zastopala poljske interese pri prihodnji lokarnski konferenci evropskih velesil.

## ABESINJO PRIZNAVAJO ZA ITALIJANSKO OZEMLJE

Dusaj, Avstrija. — Doslej ima Italija tri države na svoji strani, ki priznavajo Abesinijo za njeno last. Nemčija je dala to priznanje že zadnji mesec, ko se je tamkaj mudil italijanski zun. min. Ciano. Tej ste se zdaj pridružili še Avstrija in Ogrska, ki ste izrekli svoje priznanje na banketu, kateri se je priredil v sredo zvečer, po prvem dnevu konference med temi tremi državami. Ob tej priliki sta namreč avstrijski kancler Schuschnigg in ogrski zun. minister Kanya izrekla napitnico italijanskemu kralju, ki je omenjenega dne obhajal svoj 67. rojstni dan, ter ga pri tem nazivala kralja Italije in cesarja Abesinije.

## AEROPLAN PADEL NA SKUPINO LJUDI

Rim, Italija. — V tukajšnji bližnji vasi Rocco Gorga je neki vojaški bombni aeroplan padel iz zraka na skupino ljudi, na kar se je na njem vžgal požar. Ubitih je bilo pri tem deset oseb, pet vojaških avijatikov in pet vaščanov. Pilot sam se je rešil, ko je pravčasno napravil skok iz aeroplana s pomočjo padala.

## URE SE POMAKNEJO NAZAJ

Chicago, Ill. — Chicažani se opozarjajo, da se bo to nedeljo zjutraj izpremenil čas, namreč, da se povrnemo v osrednji standard čas, kakor je prebivalstvo zahtevalo pri zadnjih volitvah. V ta namen se imajo v nedeljo zjutraj pomakniti ure za eno uro nazaj.

## KRIŽEM SVETA

Dunaj, Avstrija. — V sredo je tukaj preminul svetovno znani pravnik, dr. Jos. Redlich, star 67 let. Bil je profesor na neki ameriški univerzi in pomožni sodnik mednarodnega sodišča v Haagu. Bil je tudi avstrijski finančni minister pod cesarstvom in pod republiko.

Rim, Italija. — Italijanski diktator Mussolini je prejel od nemškega diktatorja Hitlerja odlikovanje nemškega rdečega križa. Medaljo je pripel Mussoliniju na prsa Hitlerjev zastopnik, Leopold K. Edward.

Mexico City, Mehika. — Poročila iz države Coahuila govore, do je vlada tamkaj zaplenila in podržavila 55,000 akrov bombažnega polja, ki je bilo last Angležev. Zemljo je razdelila med svoje kmete. Kako odškodnino bo plačala Angležem, še ni ugotovljeno.

## SAMOMOR VSLED ŽELEZNIŠKE NESREČE

Indianapolis, Ind. — 49 letnemu prometnemu uradniku F. A. Gaughu se je brčkone zmedlo vsled napetosti živcev po železniški nesreči, ki se v sredo pripetila blizu mesta London, Ind., 15 milj od tukaj. Odpravil je število pomožnih vlakov na kraj nesreče, na kar mu je težavno delo najbrž tako šlo na možgane, da je izvršil čin samomora. Našli so ga ustreljenega v njegovem domu. Pri omenjeni nesreči sta padla prva dva vozova preko mosta v neki potok in drugi vozovi so skočili s tira. Ubita sta bila pri tem neki poštini in neki prtljažni uslužbenec; ranjenih je bilo 20 drugih oseb.

## ODPORNOST MADRIDA

Uporniki bodo morali reorganizirati svoje čete, predno izvedejo nov napad na prestolico.

Madrid, Španija. — Pred dobrim tednom se je splošno mislilo, da je vprašanje le nekaj dni, ko bo padlo mesto Madrid v roke upornikov, ki so se dotle zmagovito prodirali proti prestolici. Govorilo se je že, da je vladna armada popolnoma demoralizirana in da se le še z nekakim obupom ustavlja napad upornikov ter da bo strta ob prvem večjem napadu.

Večdnevno obleganje mesta od strani upornikov iz neposredne bližine brez vsakega uspeha, je pa dalo povod domnevi, da končni izid cele vojne vendar ni še popolnoma siguran. Ugibati se je zdaj pričelo, ali uporniki niso tako močni, kot se je prej mislilo, ali je pa vlada prejela v resnici tako odločilno pomoč, da se je mogla uspešno postaviti po robu.

Kakor se računa, je res vladna armada dvakrat močnejša od uporniške; uporniki štejejo okrog 30 do 40 tisoč mož; res je, da so to sami izvežbani vojaki, dočim ima vlada po večini le civilne miličnike, toda kakovost upornikov odtehta na vladni strani količina, ki se je pa tudi že izurila tekom teh mesecev vojne. Poročila govore, da uporniki ne bodo izvršili nobenega novega napada na Madrid, dokler svojih sil tamkaj ne reorganizirajo.

## NOVE CESTNE KARE ZA CHICAGO

Chicago, Ill. — Ta četrtek se je postavila v cestni obrat prva skupina novih cestnih kar, ki jih je cestna železnica naročila za svoje tukajšnje omrežje. Skupno je točasno naročenih 83 takih kar, katere bodo obratovala samo na Madison st. Drugi deli mestu bodo rešeni ne bodo nič čutili težav, razen boljšanja. Nove kare se delujejo pred vsem v to, da ne delajo ropota.

## Iz Jugoslavije.

Huda avtomobilska nesreča blizu Šmihela pri Žužemberku, katera je zahtevala dve žrtvi, med njimi eno smrtno. — Tragična nezgoda mlade žene, ki se je s kolesom zaletela v drevo. — Razne druge vesti.

## Avto se je prekopnicil po strmini

Žužemberk, 27. okt. — Blizu Šmihela pri Žužemberku se je na strmih serpentinah banovinske ceste zgodila danes dopoldne huda avtomobilska nesreča, katere žrtev sta postala trgovski potnik ugledne ljubljanske tvrdke Samec, 54 letni Ferdinand Martin in tvrdkin šofer 24 letni Anton Srebrnič.

Potovalni uradnik zavarovalne družbe "Jugoslavija" v Ljubljani, g. Rudolf Praprotnik, ki se je s kolesom vračal domov, je naenkrat z grozo opazil, da je zdrknil po strmem pobočju avto, se prekopnicil in obležal na dolnji serpentin popolnoma razbit. Praprotnik je med prekopnicenjem slišal strahoten krik iz avtomobila, nato je pa vse utihnilo. Nesrečo je opazilo tudi več ljudi, ki so delali na polju. Nemudno so prihiteli na kraj nesreče in potegnili izpod ruševin oba poškodovana ponesrečenca, od katerih je potnik Martin kazal le še slabotne znake življenja, a tudi šofer je bil nezavesten. Ko je zdravnik dr. Fedran iz Stične prispel na kraj nesreče, je bil Martin že mrtev. Izdihnil je 15 minut po nesreči, ne da bi se zavedel. Truplo je ostalo poleg ruševin. Zdravnik je sili obvezal šoferja Srebrniča, da je krvavel po vsem telesu in ležal brez zavesti. Takoj so ga naložili na Vehovec avto-bus in ga v spremstvu Praprotnika nemudno odpeljali v ljubljansko bolnišnico.

Ferdinand Martin je bil doma iz Lokve pri Gorici, kjer se je rodil pred 54 leti.

## Nesreča s kolesom

Ljubno, 20. okt. — Vsa gornjesavinjska dolina je te dni pod vtisom smrtne nesreče, ki se je v terek popoldne dogodila pri Radmirju. Za svojo žrtev je zahtevala 35 letno Marijo Ermenčevo, soprogo lesnega trgovca g. Ermenca v Ljubnem ter mater malih otročičev. Gospa se je v terek popoldne zdrava in nič hudega slutetč odpeljala s kolesom po opravkih v Gornji grad Okrog petih popoldne se je vračala. Pri Radmirju je oster ovinek, ki je celo izurjenim voznikom v pravi strah. Tu je treba voziti skrajno previdno in počasi, da človek ovinek obvlada. Ermenčeva je očividno vozila s pretirano hitrostjo ali pa je na kakršenkoli način izgubila prisotnost duha, da ni zmogla ostrega ovinka. Zavozila je v stran in z vso silo treščila v tik ceste stoječe drevo. Udarec je moral biti silen, ker si je glavo močno razbila. Ko so prišli prvi ljudje na kraj nesreče, je bila nesrečna žena že mrtva.

## Nesreča delavca

V Janševi ulici v Ljubljani je prišel pod avtobus 25 letni stavbinski delavec Jožef Dermastja, doma iz Zadvora v občini Dobrinje. Nesreča se je pripetila, ko se je Dermastja vračal z dela. Odpeljali so ga v bolnico.

## Na Dravskem polju je gorelo

V Zgornjih Jablanah, občina Cirkovce je gorelo pri posestniku Jožefu Kovaciču, kateremu so zgorela vsa gospodarska poslopja, veliko sena in drugih poljskih pridelkov, da znaša škoda nad 30,000 Din.

## Smrtna kosa

V Mengšu je umrla Tinka Kelbl, vzorna učiteljica na šoli v Šiški. — V ljubljanski bolnišnici je umrl Jožef Pajnič, krojač in cerkvenik pri Sv. Jakobu. — V Sodinčih pri Veliki Nedelji je umrl Alojzij Irgolci, posestnik, star 34 let. — V Ljubljani je umrla Franciška Kalan, rojena Zonfa.

## Obnemogel

Na serpentinah ki vodijo k dravski brvi v Mariboru, so našli obnemoglega starčka, katerega so zapustile moči, da ni mogel nadaljevati poti in ga pripeljali v bolnico. Je to 85 letni Janež Zunko iz Bresternece.

## Nov društveni dom

Pri St. Rupertu v Slovenskih goricah je bil slovesno otvorjen in blagoslovljen nov prosvetni dom, katerega je blagoslovil konzistorijalni svetnik in dekan Gomilšek ob ogromni udeležbi ljudstva.

## Novi župnik pri Sv. Petru

Ljubljanski škof dr. Rožman je imenoval za novega župnika obširne župnije pri Sv. Petru v Ljubljani stolnega vikarja Alojzija Košmerlja. Rojen je bil v Sodražici na Dolenjskem leta 1899 in v duhovnika posvečen l. 1922. — Župnija Sv. Peter šteje 27 tisoč duš.

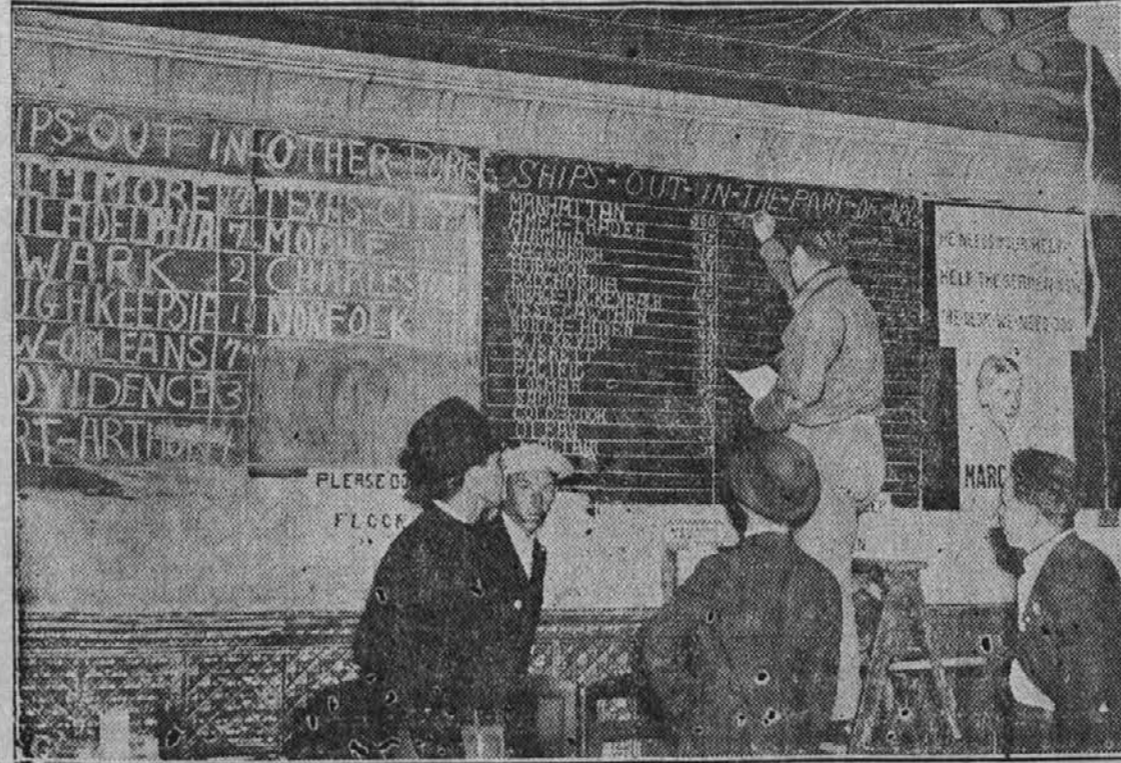
## Dve obsodbi

Pred malim senatom v Mariboru sta se zagovarjala tkalec Aleksander Šeruba iz Sela v Prekmurju in še neki starejši mladoletnik, zaradi požiga kleti posestnika Balajca. Poleg tega je Šeruga sam zažgal že poprej tudi hišo posestnika Kodile. Eden je bil obsojen na 8 mesecev, drugi pa na eno leto strogega zapora.

## Brez varstva

V celjski bolnici je v groznih mukah umrl komaj eno leto star sinček dminarja s Kamena pri Sv. Juriju ob južni železnici, Jakob Šolarik. Fantek je zvrnil na sebe lonec v katerem se je kuhal krompir in se strašno opeknel po obrazu, prsih, hrbtu in rokah. Vsa zdravniška pomoč je bila zaman.

ZAZNAMOVANJE STAVKUJOČIH LADJI



Stavka pomorščakov se je kmalu potem, ko je izbruhnila na zapadnem ameriškem obrežju, razširila tudi na vzhodno obrežje. Gornja slika so na tabli zaznamovane tiste ladje, katerih m oštvo se je priključilo stavki.

# Amerikanski Slovenec

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.

The first and the Oldest Slovene Newspaper in America.

Ustanovljen leta 1891.

Established 1891.

Izhaja vsak dan razen nedelj, ponedeljkov in dnevoj po praznikih.

Published by: EDINOST PUBLISHING CO. Address of publication office: 1849 W. Cermak Rd., Chicago

Naročnina:		Subscription:	
Za celo leto	\$5.00	For one year	\$5.00
Za pol leta	2.50	For half a year	2.50
Za četrt leta	1.50	For three months	1.50
Za Chicago, Kanado in Evropo:		Chicago, Canada and Europe:	
Za celo leto	\$6.00	For one year	\$6.00
Za pol leta	3.00	For half a year	3.00
Za četrt leta	1.75	For three months	1.75
Posamezna številka	3c	Single copy	3c

Dopisi važnega pomena za hitro objavo morajo biti doposlani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

P. Hugo:

## Namen posvečuje sredstva?

Mr. Moleku očividno ne manjka korajže za boj proti nam. A prav tako očitno je v veliki zadregi za primerno orožje. Z uma svitlim mečem bi nas rad posekal.

Prav nič veselja nimam se s takim tekmečem spoprijeti. Najrajši bi ž njim tako naredil, kot orjaški starokrajški Gorjanec s pritlikavim Kroparjem.

Ker se ima pa Mr. Molek za zelo učenega, saj vedno samo o božanski znanosti govori in pomilovavno gleda preko ignorantne mase daleč pod seboj.

Namen posvečuje sredstva! To je tedaj tisto za nas "usodno" orožje, pred katerim nam po njegovem prepričanju ne preostane drugega kot očitno spoved moliti in se pripraviti na smrt.

Kaj pa prav za prav to pomeni: Namen posvečuje sredstva? To-le: Če imaš ti dober, plemenit ali celo svet namen pri stremljenju za kakim ciljem, ne pomišljaj se glede sredstev, ki so v njegovo dosego potrebni.

To izdatno orožje za razne kritične trenutke, so po Mr. Moleku in drugih takih "učenjaki" iznašli katoliški framasoni jezuitje.

Odgovarjam: To je gola zgodovinska laž in podlo obrekovanje jezuitov in Cerkve. Ne oni ne ona niso nikoli učili, še manj pa prakticali, da namen posvečuje sredstva.

Tisti, ki je to orožje iznašel in ž njim prvi pomeril na jezuita je bil Francoz Blaž Pascal (r. 19. jun. 1623, umrl 22.

avg. 1662). On je bil učen in duhovit mož, a tudi zagrižen sovražnik in obrekovavec jezuitov.

Sele v primeroma novejši dobi je kritična zgodovina tako temeljito razgalila to laž, da se danes noben resen znanstvenik več ne upa ž njo na dan, ne da bi svoj znanstveni sloves zapravil.

(Konec prih)



### VESTI IZ HLADNE MINNESOTE

Ely, Minn.

V Ely dobimo v kratkem novo moderno poštno postopje, katero bo stalo na vogalu druge Ave. E. in Harvey St.

Včeraj, to je 8. novembra smo imeli jako krasen vžitek, ko se je zglasil za radio postaje naš Jugoslovanski radio program v Hibbingu.

Vredno je nekaj žrtvovati za u-

žitek tako krasnega programa. V nedeljo 15. nov. govori na radio rojak Frank Jenko iz Ely, naš bivši župan.

Jožefu Pechavarju je bila priznana svota \$2,000.00 od rudarske družbe, kot odškodnina za oko. — S 15. novembrom se pričinja lovska sezona na srne in bo v veljavi do vključno 25. nov.

Jernčjan

### CERKVENI BAZAR PRI SV. JURIJU

So. Chicago, Ill.

Zadnje nedeljo smo slišali oznanilo v cerkvi, da se v nedeljo 15. novembra prične cerkveni bazar, ki se zaključuje v nedeljo 22. novembra.

več strani so mi namreč rekli, da novinar ne drži besede. V svoj odgovor vam povem, da sem bil omenjeno nedeljo res prišel v cerkveno dvorano na trgateg, dasitudi bolj pozno in če me niste videli tam, ste sami krivi, kaj pa hodite s kočkami spat.

### MONROEŠKA SLOVENKA SE OGŁAŠA

Obenem z naročnino za list, bom tudi napisala par vrstic. Ne morem si kaj, da bi ne omenila, da si vse, da smo dobili za nadaljnja štiri leta zopet našega predsednika Roosevelta.

U-pamo, da bo tudi prihodnja leta slo tako dobro naprej, kot je šlo ta leta, odkar on sedi v Washingtonu. Marsikatere mu delavcu se je izpolnila želja, ko je bil še za naprej izvoljen sedanji predsednik Združenih držav.

Zima je sedaj na vidiku in treba se bo oskrbeti s kurjavo. Že se čuti, da bo mrzla, čeprav se je šele začela samo približevati.

Naj pri tem nekaj omenim o tistih vražjih "mitengah", o katerih sem že enkrat nekaj napisala. Aprila meseca imajo vraži tam daleč pod zemljo svoje go-

## 'THE MYSTICAL CHRIST'

Nič manj stvarna kot zanimiva knjiga je izšla zadnji mesec v Herderjevi tiskarni v St. Louis, Mo. Naslov knjigi je "Mystical Christ". Pisana je v angleškem jeziku in kot pove naslov je pisatelj knjige Rev. John C. Gru-

Kot učitelj si je Dr. Gruđen nabral mnogo bogatihkušenj zadnjih 27 let. Spoznal je, kako malo je poznana katoliška cerkev in njen pomen za človeško družbo celo med katoliškimi krogi.

Dr. John C. Gruđen je brat pokojnega Dr. Jožefa Gruđen, ki je poudeloval lepo dobo let v semenišču v Ljubljani in dal Slo-

mislili so, da bodo sedaj počivali. Toda, njihov pogovar jih je pognal iz skrivališč in jih zopet zapodil razrivati zemljo. Vsi upehani so se razpoldi po svetu in se najbolj poprijeli svojega razdiralnega dela tam po Evropi, zlasti po Italiji, Španiji in drugod, kjer mučijo svoje podložne.

### MONROEŠKA SLOVENKA

### GIBANJE ROJAKOV V MINNESOTI

Blagovolite cenj. g. urednik priobčiti nekaj vrstic v cenjeni Amer. Slovenec. Sicer je naša dolžnost, da bi se večkrat oglašili iz naših naselbin v severni Minnesoti, toda v tem ne vidimo še nikakega napredka.

Naj se zapišem, da smo se začeli tukaj organizirati v Ameriško Jugosl. Zvezo, (American Yugoslav Association). Ta zveza šteje sedaj 12.000 članov in članice v državah Minnesota.

Marko Bayuk

Vsaj en dopis na teden, naj bo geslo vsake naselbine.

### SLOVENSKE PLOŠČE

Columbia in Viktor izdelka dobite v Knjižarni "Amer. Slovenec". Pišite po tozadevni cenik.

TARZAN IN OGNJENI BOGOVI (157)

(Metropolitan Newspaper Service) Napisal: Edgar Rice Burroughs

Tedaj je Tarzan zapovedal da naskočijo trdnjavo, toda iz trdnjave so se oglasile strojnice. In takoj je moral spremeniti svoje povelje. Da obvaruje svoje vojake jim je zapovedal, da so se umaknili nazaj v zavetje gozda. Tommyju je zapovedal naj zadržuje sovražnika, nato je izginil v goščavi, z babooni vred.

Tarzan je z babooni kaj hitro prišel skozi gozd do visokega skalovja. Tam je vodil baboone v velikem krogu čez ostre skoro nedostopne pečine, dokler niso prišli v ozko gazo med skalovjem, daleč za Garetovo trdnjavo. Ta gaz je edina vodila do omenjene trdnjave in tako nadaljevali pot proti sovražniku.

# DOMOVINA KRUŠNIH RASTLIN

**Ob času stavb na kolen**  
Marsikatera skrivnost je postala človeku jasna šele potem, ko je zastavil lopato, da v zemlji poišče, kar mu same oči ali razum ne more odkriti. Tako tudi dolgo ni bilo znano, ali so vse te vrste kulturnih rastlin, ki jih danes pri nas poznamo, tudi pri nas doma, ali so pa bile prinesene od drugod. Ko so izkopavali tako imenovane stavbe na kolen, ki jih je človek zidal v času, ko je uporabljal kot orodje še samo kamen, so bila med temi izkopanimi pšenična in ječmenova zrna. Ta zrna so zasledili tudi, ko so razkopavali nekdanja bivališča v Egiptu, Babiloniji in Asiriji. Iz tega gotovo sledi, da je že takrat bila pšenica ali ječmen kulturna rastlina in ne več divja. Točno ni mogoče povedati, kdaj je prav za prav ta rastlina postala kulturna, dognano je samo, da v omenjeni dobi ni bila več divja, in da je takrat gotovo človeku že dajala kruh, čeprav ne morda tak, kakor si ga vsak danes predstavlja, pač pa vsaj neke vrste jed.

**Beji kruh iz Azije**  
V vročih krajih raste pšenica, za katero pravijo, da ima svojo domovino v Abesiniji. Odtod je bajje tudi prišel ječmen v naše kraje. Vsaj tako kažejo zelo slične rastline, ki pa so deloma še divje, kažejo pa znake velike nedvomne sorodnosti. Mnogo bolj pa nas zanima naša navadna pšenica, ki je danes najvažnejša in najbolj razširjena vrsta žitaric. Njena prvotna domovina je bila jugovzhodna Srednja Azija, to bi se nekako reklo Turkestan-ska ravnina. Pred davnimi časi je prišla preko Prednje in Male Azije najverjetneje preko Balkanskega polotoka in Donave v ostalo evropske dežele.

**Med plevelom tudi rž**  
Ne dosti manj vredna vrsta žita je rž, vsaj pri nas. Tudi ta je presajena od drugod in sicer spet iz Prednje Azije. Nismo jo pa dobili že kar kot posebno vrsto žita, pač pa kot neke vrste plevel med pšenico. Je mnogo bolj skromna in odpornejša od pšenice in je zato v prevladujoči količini zrastle tam, kjer za uspevanje pšenice ni bilo več ugodnih tal. Jasno je, da je na takih krajih človek raje sejal rž, saj mu je edina mogla dajati kruha. Ni pa bila to edina rastlina, ki je med žitom prišla k nam kot plevel, saj lahko pristejemo sem še celo vrsto drugih rastlin, ki izven polja ne morejo uspevati, n. pr. poljski mak, modrica, kokolj itd. Oves je morda edina rastlina, za katerega domovino se danes lahko smatra Srednja Evropa. Toda še to je le bolj domneva kot dokaz.

**Modrost iz izkušnje**  
Kar zadeva žitarice, lahko rečemo, da naša domača zemlja našim prednikom ni bila nič kaj radodarna, vsaj sama od sebe ni dajala ničesar. Naši pradedje so se morali takorekoč vojskovati z zemljo in jo napravljati vsaj sposobno, da na njej zasade in posejejo mnogo bolj koristne rastline, ki so zrastle v daljnih pokrajinah. Kako so iz nekaterih divjih rastlin že v tistih davnih časih napravljali kulturo, nam je še uganka. Slutiti pa moramo vsaj to, da so oni prvi pleveli, zajemali svojo modrost, s katero so si vzgajali kulturne rastline, iz svoje izkušnje in iz stalnega stika z naravo. Pot do uspehov je morala biti sicer zelo, zelo dolga, kajti prosta narava se le nerada ukloni človeški volji. Da pri nas rastejo danes pšenica, ječmen, rž, oves itd., to se nam zdi popolnoma razumljivo, toda šele znanstveno raziskovanje nas je spomnilo na to, da je vse to krušno žito doma neke drugod in da smo si ga morali šele poiskati in vzgojiti.

**Zlahna žetelca**  
Nihče tudi danes ne pomisli, da je poleg žitaric še vse polno drugih rastlin, ki nam služijo za prvenstveno hrano in ki niso doma pri nas, pač pa so tako rekoč iz vseh koncev sveta. Ako naštevamo te sedanje naše kulturne rastline in po vrsti sprašujemo po njihovi prvotni domovini, bomo morali na žalost skoro pri vsaki ugotoviti, da izhaja od drugod. Komu le pride na misel, da je rastlina, iz katere delajo naše kuharice okusno špinačo, ki vsebuje mnogo vitaminov, doma v jugovzhodni Aziji? Sele v 15. stoletju so jo prinesli v Evropo. Tudi razna zeljšča smo dobili od drugod. Kaj si je človek vse vzgojil iz ene same rastline: vzgojil je zeljnatne glave, salate vseh vrst in barv, ohrovt, muškat, kolerabe itd. Njihova domovina je obala Sredozemskega morja in Atlantskega oceana.

**Dobri fizičlec**  
Znanstvenikom, ki skušajo poiskati vsaki rastlini svoja rodna tla, pa se grah trdovratno upira in se tako rekoč stalno vali izpod raziskovalčevega noža. Kakšna je bila ta rastlina v svoji divji obliki, še do danes ni znano. Njegov sorodnik je toliko upoštevani, a od drugih zopet toliko zaničevani fižol. Če bi omenili še bob, bi bilo morda komu že preveč. Čeprav kažeta na sebi toliko sorodnost, vendar izhajata vsak od svojega konca sveta. Fižol smo dobili že kot kulturno rastlino iz Amerike, bob pa je zašel k nam zopet iz jugovzhodne Azije.

**Prvi krompir v francoski gradici**  
Amerika nam je dala poleg drugih dobrot tudi krompir in paradiznike. Slednji so priplavali preko "mlake" šele v 19. stoletju. Nekateri pravijo, da bi izhajali tudi brez njih... Najvažnejša rastlina, ki smo jo dobili iz Amerike, je prav gotovo krompir. Prav gotovo si je danes težko misliti, kakšno nadomestilo bi si človek našel zanj, če bi ga naenkrat ne bilo. Da je prvi prinesel iz Amerike ta sadež Anglež Francišek Drake, zaradi česar mu je bil postavljen tudi spomenik v Offenburgu, skoro gotovo ne bo držalo. Dognali so namreč, da so prvo tovrstno pošiljko poslali Španci leta 1565. z iz Peruaxa na naslov španskega kralja Filipa II. Ta jo je poslal tedanjemu papežu, ki je nekaj prvovrstnih sadežev podaril nekemu nizozemskemu kardinalu, od katerih je dva dobil tudi francoski botanik Clusius. Ta jih je lepo vsadil in varoval, vendar pa prav gotovo ni niti malo slutil, da je bil on tisti, od katerega se bo ta rastlina razširila vse povsod in postala nenadomestljiva ljudska hrana.

**Ze s samim krompirjem je dala Amerika staremu svetu dragoceno darilo.** Poleg tega pa smo od tam dobili še več drugih zelo koristnih kulturnih rastlin: koruzo, fižol, grah in morda malo manj koristni tobak. Dobila je zato od drugod nič manj važne žitarice. Kolikšnega pomena je bilo to zanj, pričča lahko Kanada, ki je postala skoro prva dežela pšeničnih poljan.

**ONIM,**  
ki plačujejo račune za plin in elektriko v uradu "Amer. Slovenca" javljamo, da je urad podružnice American Express Co. v našem uradu odprt od pol 9. ure zjutraj do 5. ure popoldne vsak dan razun sobote. Ob sobotah samo do pol 1. ure popoldne. Po novem določilu morajo biti vsi računi za plin in elektriko plačani in odposlani naprej najkasneje tisti dan, ki je določen za popust. Zato vsaki dan zaključimo sprejemanje plačil za te račune ob 5. uri popoldne in jih nato odpošljemo naprej. Po 5. uri popoldan ne sprejemamo plačil za plin in elektriko. Prosimo, da vzamejo vsi to na znanje.



Več tisoč brezposelnih iz raznih krajev Anglije je napravilo zadnje dni pohod proti Londonu, da vložijo v parlamentu zahtevo za pomoč. Gornja slika kaže skupino teh "gladovnikov".

## ZA NAŠE GOSPODINJE

**NEKAJ NAVODIL O KUHI**  
Marsikatera zlasti mlada gospodinja ne ve, kako dolgo pečemo ali parimo različne vrste mesa. Podajamo tu nekaj kratkih navodil. Mladega piščanca pečemo pol ure, malo večjega tričetrt ure; mlado raco prav tako dolgo. — Pljučno pečenko, naravno ali v smetani — pečemo največ 1 1/4 ure, manjši kos 1 uro; zelo velik kos največ 1 1/2 ure. — Mladega zajca parimo ali pečemo 1 uro, starejšega 1 1/2 do 2 uri. — Za zelo starega zajca, petelina, kuro ali gos prababico pa še 3—4 ure niso dovolj. Najbolj priporočljivo je, da take starine zavijemo v mastilni papir ali v pergament in jih dolgo parimo, a šele naposled opečemo. V starosti shuššana kokoš se ne zmehta, čisto je jo pečemo 8 do 12 ur. Le še bolj pusta postane.

**PRIPRAVA NEKATERIH JEDI**  
Krompir na švicarski način. Šest krompirjev operi, olupi in zreži na kocke. V kozi razbeli mast, prepraži malo drobno zrezane čebule, stresni na čebulo krompir in pokritega duši do mehkega. V lončku pa žvrkljaj malo (1/4 cup) smetane, dva beljaka, žlico moka, malo sesekljane zelenega peteršilja, malo popra in soli. Ko je krompir mehak, ga stresni v pomazano kozo, poljaj z žvrkljano smetano in speci. Daš s solato na mizo.

**Zelenjavna gibanica.** Napravi vlečeno testo za gibanico. Ko je dovolj počivalo, ga razvaljaj in razvleci, poškopri s raztopljenim presnim maslom in namaži ga s sledečo zmesjo: Zmešaj 2 unci presnega masla, 2 rumenjaka, 3 ostrgane, v mleku namočene in izžete ter pasirane mlečne žemlje, trd sneg dveh beljakov, žličko sesekljane peteršilja, 10 unč kuhane, odcejene zelene graha in 10 unč kuhane, stlačene špinače. Vrh tega, po gibanici razmazanega nadeva, potresi 4 unče na maslu opraznih drobtin in 2 1/2 unči sesekljane šunke. Zvij v gibanico, pomaži jo z mlekom ali maslom in jo peči 35 do 40 minut v pečici. Med tem jo parkrat pomaži z maslom.

**ŠIRITE AMER. SLOVENCA**  
**BOZICNI**  
IZLETI  
v JUGOSLAVIJO  
PARNIKI IZ NEW YORKA:  
EUROPA . . . . . 5. decembra  
NEW YORK . . . . . 10. decembra  
HAMBURG . . . . . 15. decembra  
BREMEN . . . . . 16. decembra  
Brzi vlak ob BREMEN in EUROPA v Bremerhaven zajamči udobno potovanje do Ljubljane. Izborne železniške zveze od Cherbouga ali Hamburga.  
Za pojasnila vprašajte lokalnega agenta ali  
130 W. Randolph St., Chicago, Ill.  
HAMBURG-AMERICAN LINE  
NORTH GERMAN LLOYD

**PRAKTIČNI NASVETI**  
Ko navljamo stenske ure, pazimo, da pri navijanju z drugo roko pridržujemo uteži, sicer se hitro pokvari kolese, s katerega se odvija z uteži.  
Pri zabijanju žebeljev v les se šestokrat zgodi, da se žebelj zakrivi in potem noče v les. Da se temu izogne, segrej žebelj v žerjavici ali na plinu in vročega oprezno zabij v les.  
Če hočeš preprečiti, da postane steklo neprozorno zaradi vlage v obliki pare, ki se na njem ustavlja, namaži ga s čunjjo, pomočeno v vodo, kateri si dodala nekoliko glicerina, nato pa posuši s čisto čunjjo.

**KRUH V KONZERVAH**  
Po dveh letih neštetih poskusov je angleškim živilskim kemikom uspelo konzervirati kruh. Odslej bo mogoče hraniti kruh vseh vrst in sestav v ozkih pločevinastih valjih dolgo časa kakor običajne konzerve in ob poljubnem času uživati. Okus se baje ne bo nič spremenil. Treba je le, da bo potem, ko se konzerva odpre, ležal pol ure, da se iz ozračja nasrka potrebne vlage. Krušna konzerva je zamišljena v prvi vrsti kot železna konzerva in jo bodo uporabljale odprave, pa tudi gospodinjstva v primeru, ko jim bo zmanjkalo svežega kruha.

Angleški živilski kemiki so našli tudi način za konzerviranje angleške narodne jedi, slovitega porridgea, ki ga bodo Angleži nosili v konzervnih škatlah s seboj kamor koli, kjer bi sicer te jedi ne dobili. Vojaške odprave v Palestini so se založile s konzerviranimi jestvinami za tri mesece. Pri izdelavi teh konserv so upoštevali palestinsko podnebje. Vse sestojte iz angleških proizvodov, sadja, zelenjave, mleka in mesa v podobi hlebov.

**VAŽNO ZA GOSPODINJE**  
Važnost tega, da mora biti mleko čisto in sanitarno v obvarovanju zdravja otrok, ki ga pijejo, se povdarja vsak dan od znanstvenikov in zdravnikov. Gospodinje lahko pomagajo mlekarju pri njegovi dolžnosti, da skrbi za čisto in zdravo mleko, s tem, da umijejo svoje mlečne steklenice in mu jih vrnejo v dobrem stanju. S takim sodelovanjem se gospodinjstvom ne samo zagotovo čiste steklenice, marveč pomagajo pri tem tudi, da se drži cena mleku na nižini, ko se mlečne steklenice ne uničijo, s čimer one same končno pridobijo. Malo ljudi ve, da vsaka mlečna steklenica stane okrog pet centov, in da se stroški za njo, ako se uniči, končno pristejejo k ceni za mleko, za kar plača odjemalec.

**Trgovci, ki ne zahtevajo od svojih odjemalcev povračila mlečnih steklenic, in jih ne vrnejo mlekarju, so nepazljivi, kajti izguba steklenice je izguba za industrijo, kar se mora končno poravnati z višjimi cenami. Umijte svojo prazno steklenico in jo vrnite svojemu mlekarju ali pa prodajalni.**

**Wanna Go Home**  
Trgovci, ki ne zahtevajo od svojih odjemalcev povračila mlečnih steklenic, in jih ne vrnejo mlekarju, so nepazljivi, kajti izguba steklenice je izguba za industrijo, kar se mora končno poravnati z višjimi cenami. Umijte svojo prazno steklenico in jo vrnite svojemu mlekarju ali pa prodajalni.

**Želodčno zdravilo iskreno priporočano**  
Chicago, Ill. — "Uživam Trinerjevo grenko vino, kadarkoli trpim na želodčnih ali neprebavnih nerednostih, in priporočam ga lahko vsakomur iskreno. — Mrs. Susanna Pavlus." Ne preizkušajte s kakimi drugimi odvajalnimi sredstvi. Uživajte Trinerjevo grenko vino, ki je v zadnjih 45 letih dokazalo, da je najbolj auzesljivo zdravilo proti zaprtju, plinom, slabemu teku, glavobolom, nemirnemu spanju in podobnim težkotam.  
— Pišite po brezplačni vzorec —  
Triner's Bitter Wine Co., 544 S. Wells St. Chicago, Ill.  
Send me a free sample.  
Name \_\_\_\_\_  
Address \_\_\_\_\_  
Pri vseh drugstih

**BOŽIČNA DARILA**  
Vašim domačim v stari kraj bodo dostavljena točno in hitro. Mi pošljamo denarne pošiljke v vse dele sveta. Pošljite vašim iomačim v stari kraj božično darilo potom nas, ki b dostavljeno točno, hitro in brez vsakega odbitka. Cene valuti so podvržene spremembam borznih cen. Včeraj so bile naše cene:  
Dinarji: Za \$ 2.55..... 100 Din. Za \$ 5.00..... 200 Din. Za \$ 7.20..... 300 Din. Za \$ 9.50..... 400 Din. Za \$ 11.70..... 500 Din. Za \$ 23.00..... 1000 Din.  
Za izplačila v dolarjih: Za \$ 5.00 pošljite..... \$ 5.75 Za \$ 10.00 pošljite..... \$ 10.85 Za \$ 15.00 pošljite..... \$ 16.00 Za \$ 25.00 pošljite..... \$ 26.10 Za \$ 40.00 pošljite..... \$ 41.25 Za \$ 50.00 pošljite..... \$ 51.50  
Lire: Za \$ 3.50..... 50 lir. Za \$ 6.40..... 100 lir. Za \$ 29.00..... 500 lir.  
Vsa pisma in pošiljatve naslovite na:  
**JOHN JERICHI**  
(V pisarni Amer. Slovenca)  
1849 West Cermak Road, Chicago, Illinois

# IZ TAJNIŠTVA B. Z.

## APEL NA NAŠE SLOVENSKE MATERE!

Veseli božični prazniki se bližajo. Se dober mesec in bodo tukaj. Ob tej priliki mi stopajo pred oči vsi naši rojaki, ki živijo v pomanjkanju in si ne morejo oskrbeti niti najpotrebnejšega. Njihovi otroci se morajo večkrat zadovoljiti s trdo skorjico kruha, obleci pa nimajo drugega kakor staro obnošeno obleko, tako da jih je večkrat sram iti v cerkev k službi božji. Iz njihovih čevljev silijo prsti, da so v nevarnosti, da se prehladijo in si zrahljajo svoje zdravje. Če bi mogel, bi sam ves preostali čas do Božiča šel po naših slovenskih naselbinah ter trkal na usmiljena srca, dokler bi se ne odprla. V imenu Baragovem bi prosil za naše obubožane rojake, v imenu njega, ki je tolikanj ljubil zapuščene Indijance. Ker pa ne morem tam tega storiti, se obračam z milo prošnjo na naše dobre slovenske matere, da bi prevzele skrb za najubožnejše med nami ter jim napravile za bližajoče praznike tako veselje. Če le mogoče oskrbite jim takih stvari, ki jih bodo lahko dalje časa uporabljali: spodnjo in gornjo obleko, čevlje, nogavice, robce in tako dalje.

Naše matere bodo že znale pravo pogoditi. Spomnite se tudi takih, ki so v skrajnem pomanjkanju, pa jih je sram prositi. Vsem priškolčite na pomoč s svojo iznajdljivostjo. Mislim, da storim prav, če se za to pomoč obračam predvsem na podružnice naše Slovenske Zveze. Druga katoliška društva, kakor KSKJ., DSD, itd. pa naj denarno podprejo naše matere, da bodo mogle pomagati, kjer je pomoč potrebna. Vsi na delo, da bomo storili veselje vsem našim, ki žive v pomanjkanju. Ne glejmo, če so dotični pravno v našem tabernu; tudi onim ki so izven našega tabora pomagajte. Morebiti jih boste s svojo krščansko ljubeznijo pridobili za Gospoda. Upam, da bo ta moj apel ne bo ostal brez upseha. Če bi kdo hotel name poslati kak dar, bom ga obrnil tudi v ta namen in poslal na razpolago našim dobrim slovenskim materam.  
Še enkrat prosim v imenu Baragovem: Pomagajte našim ljudem, ki žive v pomanjkanju!  
REV. SALEZIJ GLAVNIK,  
tajnik Baragove Zveze,  
Box 608, Lemont, Illinois.

**Wanna Go Home**  
Trgovci, ki ne zahtevajo od svojih odjemalcev povračila mlečnih steklenic, in jih ne vrnejo mlekarju, so nepazljivi, kajti izguba steklenice je izguba za industrijo, kar se mora končno poravnati z višjimi cenami. Umijte svojo prazno steklenico in jo vrnite svojemu mlekarju ali pa prodajalni.

**VELIK BLAZNIKOV PRATIK**  
ZA LETO 1937  
JE TUKAJ!  
Kakor vsako leto, je tudi letos prav zanimiva. Krasijo jo lepe številne slike in druge zanimivosti. Naročite jo takoj dokler zaloga ne poide, da ne bote prepozni. Stane s poštnino vred  
**25 centov**  
Naroča se od:  
Knjigarna  
**AMER. SLOVENEK**  
1849 W. Cermak Rd.  
Chicago, Ill.

# Peter Pavel Glavar

LANŠPREŠKI GOSPOD.

Zgodovinska povest  
—  
spisal  
DR. IVAN PREGELJ.

Proti večeru je prišla v Kamnik. Stopila je v krčmo. Imela je denar, ki ga ji je bila dala teta v Ljubljani na pot, ko jo je vrgel na cesto njen mož, ljubljanski birc. Gostilničarka ji je postregla, prisleda in spraševala.

"Na božjo pot?"  
"Na božjo pot k svetemu Primožu, zdravja prosit možu, ki boleha že leto in dan."

"Joj ti meni, ali je še mlad?"  
"Star je. Petdeset let ima."

"Rada ga imaš, da mu greš zdravja prosit. Mlada si, vdovo bi te marsikateri vzel, če ti umrje. Še mlad bi te vzel."  
"Morda bi me vzel!"

Smejali sta se. Vstopil je mlad voznik in prisedel in se je zvečerilo. Žena, ki je rekla, da gre romat za moža, je bila še veselejša in je z iskrenimi očmi pogledovala vozniku v lice.

"Kaj boš pri svetem Primožu," je govoril, "tudi Mati božja na Šmarni gori nekaj more. Lej, zavozim te do Ljubljane. Noč je lepa, boš videla, kako to grejo moji konji."

Mlada žena se mu je nasmehnila. Obšla jo je misel na onadva, ki ju je videla po noči voziti se iz Mengša.

"Spodobi se ne," je rekla mehko.  
"Pa se," je odvrnil, stegnil roko po nje in vprašal:

"Kako ti je ime?"  
"Meni?" je vprašala zmeden za hip in rekla:

"Pa mi reci Katrica."  
"Katica," je stisnil voznik njeno roko. "Popelješ se z menoj..."

Ko je sedla z mladim voznikom na voz in se odpeljala, je zamrmrala krčmarica zanjo:

"Na božjo pot ne gre in moža nima in še lagala se je..."

## II. NAJDENČEK.

Šempeterski župnik Rogelj je bil vstal, se prekrizal in segel z rokami v vodo, da bi se umil. Pri tem se je župnik nehote moral zasmejati. Spomnil se je svojih sanj.

"Beštja, ali je to komu podobno, da sanjam take norčavosti? Pa da sem bil Abraham, ti, moj ljubi Bog, oča Abraham, in mi je bila v šotoru priletna Sara in je sam Gospod k meni namenil poslanca svojega rekoč: Glej, sina boš dobil. Ne, od Boga jih nisem sanjal teh sanj; iz hudiča norčavega pač, iz hudiča."

Župnik si je vrgel pri zadnji mišljeni besedi vode v obraz in ga je zaskalelo in se je domislil svoje bolezn v očeh, ki mu je že tretje leto trdovratno nagajala. Zaradi očesne bolezn se je bil odrekal oskrbništvu viteške komende, ki mu je neslo prej letnih štirideset dobrih goldinarjev. Ob občutju bolezn v očeh je župnik pozabil jutranjo vedrost iz sanj, in je vzdihnil vdano in pokorno:

"Nočem mrmrati, Gospod! Sprejel bom, kar pošlješ. Če boš dopustil, da ošlepim, sprejel bom vdano Naj bo za grehe, za napuh in lakomnost, ki smo je vsi polni, jaz in moje ovce in še celo patron moj, zlahtni vitez Peter Jakob. Kakor je božja volja, naj pa bo, sprejel bom vda-

no, Gospod Bog, moja luč, moja moč!" Tako je pomislil in premagal slabost mesa in je spet mislil na sanje svoje. Z vedrim nasmehom je iskal brevirja in je mrmral:

"Lej, še je ozračje polno dima od sinočnjih kresov. So spet noreli stari in mladi po stari poganski navadi in skakali čez polena. Sem res radoveden, koliko bo zato nevest in če je katera, ki bo nerada zibala. Neumni in vrazasti ljudje! Če dek-le ognja ne preskoči, da bi že morala posili zibati! Prav privoščil bi jim, če bi greh ne bilo. Pa so že take ženske, da same iščejo priložnosti in jih zvodi zlomek po klafarski pesmi, medenem dariu in židanim traku, ti meni Bog pomagaj, in da vse čenče raje slišijo in vse norčije verujejo, le duhovnikove besede ne." — Sredi teh misli je zaklical skozi okno: "Hej, Jeras, že na nogah?"

Župnikov faran Jeras je vljudno pozdravil z brega gori.

"Kakor je prav, gospod, pa eno dobro jutro želim."

Duhovnik je rekel domače:  
"Za silo bi še mene najel. Ne vem, če boš spravil suho. Si zamudil pravo vreme. Lej, kako je nebo podgorelo."

"Naj bo, kar Bog da," je dejal kmet.  
"Tako je včasih, kadar Bog bolezen pošlje."

"Saj je menda Meta vendar že boljša?"  
"Je, hvala Bogu. Žalost po otroku ji je še na srcu."

"Kaj bo žalostna," je vzkliknil župnik. "Boga naj hvali. Boljše dote mu ni mogla dati od te, da je šel gorak v nebesa."

"Ne boste dopovedali ženi. Vse so enake," je odvrnil kmet. Duhovnik je za hip umolknil, potem je vprašal:

"Kaj pa čebele? Ali dobro kažejo?"  
"Bo, kar bo. Kdo bo zdaj sodil? Prav malo vem."

"Jaz pa vem. Boš videl, da je moja reja dobra."  
"Poskušnja bo povedala," je odvrnil kmet.

"Vedno svojo ženeš," se je tedaj razgrel župnik, "tak si kot ste vsi. Če ni po starem, pa ne marate. Zato pa je tako, da jeseni nimate ne sadja, ne ajde, ne orehov, ne medu, kvečemu nekaj veder motnega mošta — fej! Tepci ste."

"Gospod," je dejal kmet rahlo užaljeno, "saj Vas rad poslušam, pa zdaj se mi mu-di. Ne zamerite."

"Kaj bom zameril," je dejal spet dobrohotno župnik. "Le pojdi, pošljem hlapca, da ti bo pomagal, ali pa dekle, da bo trsila."

"To bi mi pa res ustregli."  
"Da ne boš mrmral, češ, da sem te za-držal. Srečno!"

"Srečno!"  
Župnik je gledal nekaj hipov molče za kmetom, ki je odhajal na košnjo, nato je zaklical za njim:

"Ti, Jeras! Kamilice so pa tudi za nič za moje oči. Zdaj vidiš, da nič ne veš."  
(Dalje sledi)

Roka roko umiva, pravi pre-  
govor. Katoliški Slovenci naj  
pa podpirajo tiste, ki podpira-  
jo njihov katoliški list "Am.  
Slovenec!"

# PISANO POLJE

J. M. Trunk

## Klerikalizem v politiki.

O klerikalizmu bi se pravilno moglo govoriti le tedaj, kadar bi šlo za udejstvovanje klera, toraj vsega stanu v politiki. Protestantje nimajo pravega klera, le ministre imajo, pa obstaja prav močan protestantski klerikalizem, ako gre le za kler, za ministre ali pričarje. Tudi judovski klerikalizem morda obstaja ali bi lahko obstajal.

Nasprotniki katoliške cerkve poznajo le katoliški klerikalizem in pomenu, kakor rabijo ta izraz ti nasprotniki katoličanstva, v resnici ni nobenega klerikalizma, katoliškega klerikalizma, ker vsako pravo in tudi politično udejstvovanje katoličanstva je pač katoličanstvo, nikakor ne kak klerikalizem. Udejstvuje se Coughlin, Ryan, Al Smith. Prva dva spadata med kler. Smith ne, pa se tudi Smitha prišteva med — klerikalizem; ali vsaj med klerikalce.

Baje sili klerikalizem, in tu mislimo v prvi vrsti na udejstvovanje katolikov, v našo ameriško politiko bolj in bolj. Tako vsaj trdijo in zatirujejo naši slovenski socialisti in vidijo že vse črno pred očmi. Politika je roba, ki je zvitka ko kozji rog. Ni vse le morda kaka politika, in ni vsaka "politika" resnično tudi politika. Vsaj naša ameriška politika je dozdej taka, da so vrata na stečaj odprta. Tudi najboljši katoličan se lahko postavi sem ali tja, popolnoma svobodno in brez pomisleka, dasi mora slediti v posameznostih natančno svoji vesti, in dobro premisliti, kam se postavi. Eden republikanec, drugi demokrat, kakor vsake-mu drago.

Ali se res katoličani udejstvujejo v politiki? Ne trdim, da se ne, ampak odločno zanikam, da bi se udejstvovali pod firmo kakega — klerikalizma. Ni katoliške stranke, ni nobene katoliške fronte, prav naši slovenski rdeči bratje nam štokajo radi tega hudo pod nos. Niti ni nobene edinosti, kar bi moral biti prvi pogoj. Rev. Coughlin tako, in prav Msgr. Ryan zopet tako, ker politika je pač politika, in kak Al Smith popolnoma drugače. Nič na tem, nasprotnik sicer zabavlja, pa ne pozna bistva politike. Kje naj bi bil toraj kak — klerikalizem v politiki, ko sta pri tem le dva od klera, in še ta dva nimata glav skupaj?? Smešno. Le kak socialist more videti kak klerikalizem, v resnici ga ni, ako se vzame izraz kot politično udejstvovanje katoličanov.

Ali toraj hočem tajiti, da se katoličani morda ne udejstvujejo v politiki? Nikakor ne. Udejstvujejo se, le nikakor ne v podobi kakega klerikalizma, ki je le bavhav nasprotnikov katoličanstva. Nasprotno. Zele bi, da bi se katoličani bolj sistematično in intenzivno udejstvovali, ako zahteva to politika. Zadnjič je neki Jud hudo štoknil katoličane pod nos, češ, kakšne katoličane pa vi volite, ako molčijo ko grob, ko ste vi tu ali tam ogroženi? Pogledajte nas. Če se kakemu Judu v Rumuniji skrivi le las, vsi naši judovski politiki so na nogah, da mora nastopiti vsa army in navy, da zaščiti tega napadanega Juda. Vaši katoliški politiki — molčijo. Tako ta Jud. Je za nas katoličane hud poper.

(Konec jutri)

23 LET IZKUŠNJE  
Pregleduje oči in predpisuje očala  
**DR. JOHN J. SMETANA**  
OPTOMETRIST  
1801 So. Ashland Avenue  
Tel. Canal 0523  
Uradne ure vsak dan od 9. zjutraj do 8.30 zvečer.

**Jože Kukman**  
1837 West Cermak Road, Chicago, Illinois  
OGLAŠA:  
da bo tekom jesenske in zimse sezone izdeloval VSAK TOREK prave okusne  
klobase, krvavice in domače mesene klobase  
V zalogi ima tudi vedno po domačem receptu pripravljeno KISLO REPO in ZELJE, FIŽOL in vse take domače slovenske DOBKOTE.  
Rojakom se priporoča v naklonjenost. Večja naročila razvažna na domove. Pokličite na telefon CANAL 5634.

PRVI SLOVENSKI POGREBNI ZAVOD V CHICAGI  
**Louis J. Zefran**  
1941 W. Cermak Rd., Chicago, Illinois  
Phone Canal 4611  
NA RAZPOLAGO NOČ IN DAN!  
— Najboljši avtomobili za pogrebe, krste in ženitovanja. Mrtvaška kapela na razpolago brezplačno. — Cene zmerne.

**Anton Grdina in Sinovi**  
POGREBNI ZAVOD IN TRGOVINA S POHIŠTVOM  
Naše podjetje obstoji že nad 30 let v zadovoljstvo našega naroda. Poznano da prodajamo najboljše pohištvo za zelo zmerne cenah in po željah tudi na lahka odplačila našim ljudem.  
Pogrebni zavod je moderno opremljen z opravami, nad 5000 pogrebov smo opremili v zadovoljstvo našim ljudem.  
6019 St. Clair Ave., 1053 East 62nd St.  
CLEVELAND, OHIO  
Telefon: Henderson 2088

# RAZNO

## PES PRINESEL OTROKA

Pearl River, La. — 24 letna Mrs. L. E. Crawford je ne nenavaden način dobila prirastek k svoji družini. V terek od klera, in še ta dva nimata glav skupaj?? Smešno. Le kak socialist more videti kak klerikalizem, v resnici ga ni, ako se vzame izraz kot politično udejstvovanje katoličanov.

## POGREŠANI ZDRAVNIK SE VRNIL

Oak Park, Ill. — Policija in sorodniki so v skrbih iskali 41 letnega zdravnika, dr. M. Oehsa, 30 So. Maple ave. Ko

## NAZNANILO IN PRIPOROČILO

Vsem našim dragim naročnikom v Clevelandu, Ohio, zlasti v Collinwoodu in okolici sv. Vida na St. Clairju naznanjamo, da je te dni sprejel zastopstvo za list "Amerikanski Slovenec" Mr. John Prisel, v Collinwoodu, Ohio, in je pooblaščen sprejemati naročnino za naš list, oglase, prodajati knjige naše Knjigarne in vse druge stvari v zvezi z našim podjetjem. Rojakom ga toplo priporočamo, da mu grede na roko in pomagajo širiti dober katoliški tisk med naše rojake.  
Uprava "Amer. Slovenca"

## Vsakemu SLOVENCU in SLOVENKI

priporočamo, da si nabavi  
**MR. IVANA ZUPANA**  
Poezije

## Iz življenja za življenje

Stanejo samo \$1.00

Mr. Ivan Zupan, urednik Glasila KSKJ, je priznan pesnik. Njegove pesmi so mehkega domačega sloga, iz katerih govori življenje slovenskega naseljenca v Ameriki. Pošljite naročilo za to knjigo na:

Knjigarna  
"AMER. SLOVENEK"  
1849 W. Cermak Road,  
CHICAGO, ILL.

je nenadno izginil in so ga pogrešali par dni. V sredo pa se je zdravnik vrnil domov in povedal, da je odšel malo na oddih in je ribaril v bližini mesta Oshkosh, Wis.

Slaba gospodinja pa kolkja sta po ravnanju hudo sorodni; obe sta dobri za razkopavati.

Pravijo, da vsak Lah, ko se preko Pijave pelje, Nemce in Austrijce preklinja.

## SLOV. LICENZIRAN ELEKTRIČAR

Prevzeman vsakovrstna večja in manjša električna dela. — Nabavljam in prodajam vse vrste Električne "Fixtures" po zmerni ceni. Kadar rabite popravila luči, ali drugih električnih predmetov, me samo pokličite na telefon: HAYMARKET 4055

## MILAN MEDEN

1823 W. Cermak Rd.  
CHICAGO, ILL.

## DR. H. M. LANCASTER

DENTIST

2159 West Cermak Rd.  
(ogel Leavitt St.)

Tel. Canal 3817

CHICAGO, ILL.

## Družinska PRATIKA

ZA LETO 1937  
JE DOSPELA.

Letošnja Družinska Pratika je bolj zanimiva kot kedaj prej. Prevz. knezoškof ljubljanski Dr. G. Rožman ima v njej krasen članek o ameriških Slovenceh. Ima posebno polo slik in mnogo drugih zanimivosti. Stane s poštnino

**25 centov**

Naroča se od:

Knjigarna  
AMER. SLOVENEK  
1849 W. Cermak Rd.  
Chicago, Ill.

## Staro domovino v slikah

dobite v knjigi

## 'NAŠI KRAJI'

Vsebuje zbirko 87 krasnih fotografij v bakrotisku na finem papirju.

KNJIGA STANE

**\$1.00**

Slike so iz vseh delov stare domovine. Posebno Gorenjska je dobro zastopana s svojimi znamenitimi kraji. Za njo Dolenjska in Štajerska.

Naročite si to knjigo takoj. Naročilo pošljite s potrebnim zneskom na:

Knjigarna "Amerikanski Slovenec"  
1849 W. Cermak Rd., Chicago, Ill.

# TISKOVINE

vse vrste za društva, organizacije in posameznike izdeluje točno in lično naša tiskarna. — Prestavljamo iz slovenščine na angleško in obratno. Cene zmerne.

## Tiskarna Amerikanski Slovenec

1849 WEST CERMAK ROAD, CHICAGO, ILLINOIS